

Naturpolitik

2021

Forord

Vores natur er en stor del af vores identitet som bornholmere, og den er dyrebar for os alle – uanset om vi har boet her længe eller er nytilflyttede.

Vores turister og andre gæster sætter også stor pris på den.

Vi har alle – bornholmere som gæster – et stort og fælles ansvar for at beskytte og bevare vores enestående og mangfoldige natur.

Vores natur er nemlig i krise og under pres i disse år – både globalt og på Bornholm. Derfor er der brug for, at vi beskytter naturen, hvor den er presset. Der er også brug for, at vi fortsat skaffer plads til mere natur overalt på vores ø.

Samtidigt skal vi fortsat sørge for, at både vi og vores turister kan komme ud i naturen, opleve naturen og have glæde af naturen – men på en bæredygtig og holdbar måde.

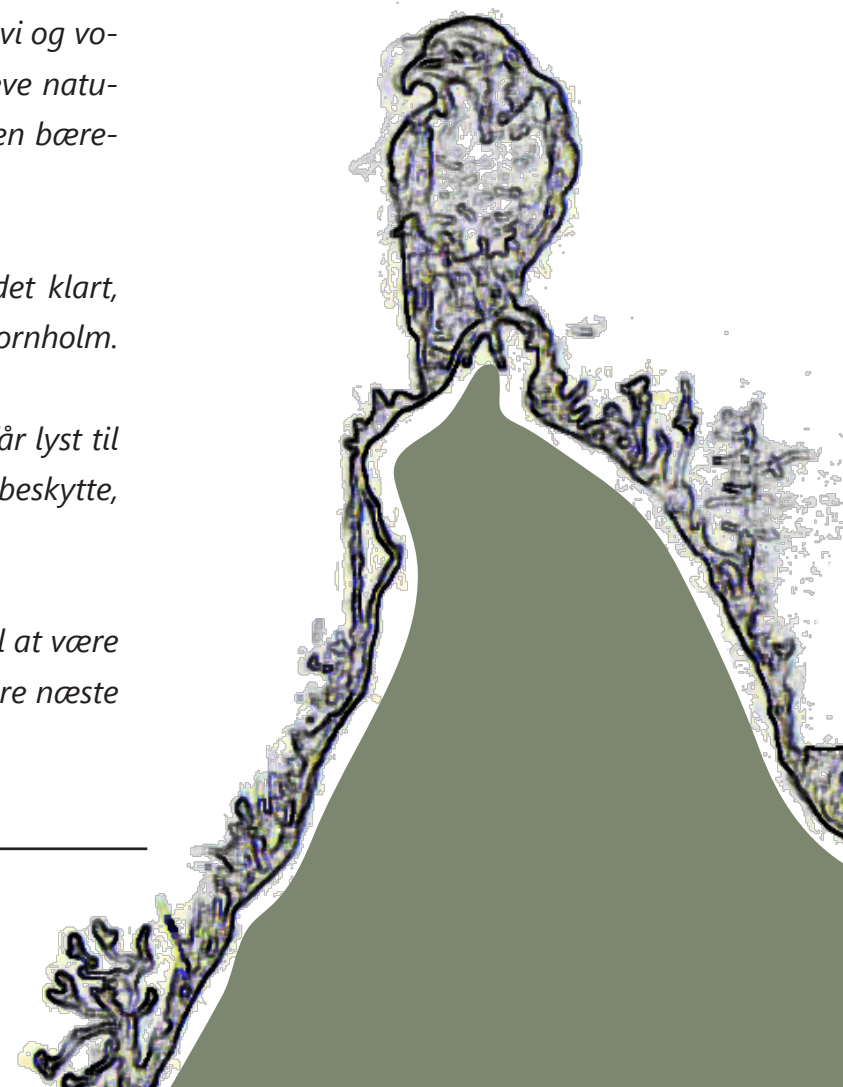
Med naturpolitikken prøves det at gøre det klart, hvad vi i kommunen vil med naturen på Bornholm.

Jeg håber, at du vil få inspiration her og får lyst til at være med på en fælles rejse med at beskytte, bevare og styrke vores natur i fremtiden.

Jeg håber også, at du vil være inspireret til at være med til at gøre naturpolitikken endnu bedre næste gang, at den skal diskuteres.

Leif Olsen

Formand for Natur og Miljøudvalget – juni 2021

I FN's verdensmål nr. 15 "Livet på land" står der om naturkrisen:

Verdensmålene for bæredygtig udvikling søger at bevare og genoprette brugen af terrestriske økosystemer som skove, vådområder, tørre områder og bjerge inden 2030. Fremme af bæredygtig forvaltning af skove og standsning af afskovning vil også være afgørende for at afbøde konsekvenserne af klimaforandringer. Hurtig handling er nødvendigt, hvis vi skal begrænse tabet af naturlige levesteder og biodiversiteten, som er del af vores fælles arv

Indledning

Bornholm er kendetegnet ved en rig og mangfoldig natur, som både i sig selv og for bornholmerne og vores besøgende har stor værdi. Naturen og biodiversiteten er i krise. Arterne uddør 100-1000 gange hurtigere, end hvad der er naturligt. Insekter som bl.a. sommerfugle og bier er i stor tilbagegang. En stor del af Danmarks vilde dyr, planter og svampe er truede, og udviklingen går den forkerte vej.

Biodiversitetskrisen er både en global og en lokal udfordring, som vi på Bornholm har et ansvar for at forholde os til og handle på. Krisen er så omfattende, at der er brug for en større og bredere indsats og omstilling, hvis vi skal vende udviklingen. Bornholms Regionskommune vil med naturpolitikken skabe fundamentet for en styrket priorite-

ring af Bornholms natur og biodiversitet som en bred indsats på tværs af det bornholmske samfund.

Naturen har brug for mere plads, og det skal den have overalt – på offentlige arealer og hos private lodsejere. I skove og lysåben natur, på landbrugsarealer, langs kysterne, i byer og i haver. Den bornholmske natur er i stor udstrækning et resultat af bornholmernes påvirkning gennem århundreder. Naturpolitikken har en særlig opmærksomhed på at bevare og styrke de landskabstyper, som er særlige for Bornholm, og den mangfoldighed af naturtyper og arter, som knytter sig hertil. Men naturpolitikken har også fokus på at øge naturindholdet på Bornholm. Naturpolitikken skal tænkes ind alle steder, der berører vores natur, og

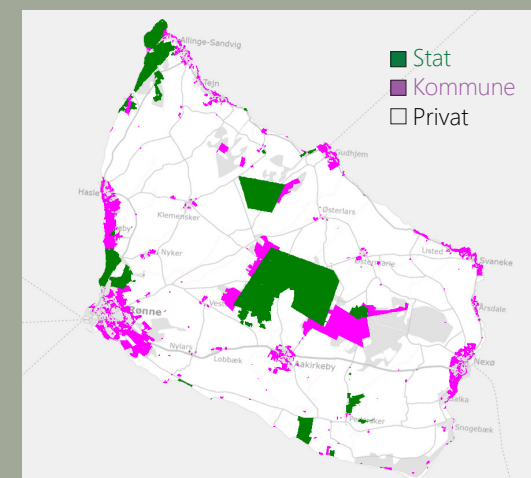

alle kan bidrage.

Samtidig skal Bornholms Naturpolitik være med til at sikre, at både bornholmerne og øens gæster fortsat kan bruge og have glæde af den bornholmske natur, som vi bornholmere er så stolte af og gerne viser frem. Vi oplever i disse år, at vi mennesker i større og større udstrækning bruger naturen til rekreative besøg og oplevelser. Og at den danner rammen for at styrke og understøtte vores fysiske og mentale sundhed. Naturpolitikken skal med en afbalanceret tilgang sætte rammerne for, at vi alle også i fremtiden kan have glæde af og bruge naturen. Mere viden og for-

midling om naturen på Bornholm skal kvalificere kommende indsatser og styrke naturengagementet hos bornholmerne.

Bornholms Naturpolitik gælder for hele Bornholm og har en ambition om at inddrage og aktivere alle bornholmere. Naturpolitikken skal række frem i tiden og bidrage til, at også fremtidige generationer kan opleve en rig natur på Bornholm. Vi mennesker er en del af naturen, en art med en meget særlig status og stor indflydelse på naturen. Det må vi være os bevidst og handle ansvarligt ud fra, så vi tager godt vare på både naturen, dens mangfoldighed og os selv.

<u>Arealanvendelse</u>	<u>Bornholm</u>
Landbrug	60,2%
Skov og træbevoksning	23,3%
Lysåbne naturtyper	4,4%
Heraf tørre (hede, klit mv.)	3,2%
Heraf våde (eng, mose mv.)	1,3%
Søer og vandløb	1,2%
Veje, havnem lufthavne mm.	5,8%
Bebyggede områder	5,3%
Øvrige	2,7%
Sport, rekreation mm.	0,7%
Råstofudvinding	0,1%

Kilde:
Danmarks Statistik AREAL DK1, 2016

Naturpolitikens visioner

VISION 1 Vi er fælles om naturen

- Naturen på Bornholm har central betydning for bornholmerne og øens gæster.
- Det er et fælles ansvar for naturens brugere og ejere, at naturen beskyttes og bevares.
- Gennem debat, dialog og samarbejde udbygger vi en fælles forståelse for at der skal være plads til alle under hensyn til naturen og hinanden.
- Vi planlægger og handler langsigtet og i fællesskab, så der er bred forståelse for og viden om, hvordan vores natur forvaltes.
- Vi motiverer alle til at bidrage - for at skabe medejerskab og for at give plads til naturen overalt, hvor det giver mening.
- Vi samler og deler vores viden, så den fælles forståelse for den bornholmske natur forstær-

kes.

- Vi inviterer og opfordrer til, at alle bornholmere bidrager til at beskytte og øge biodiversiteten.

VISION 2 Mere plads til naturen

- Vi vil sikre og forbedre levedygtigheden og biodiversiteten i den bornholmske natur.
- Vi vil sikre en mangfoldig natur, der er rig på arter, landskabs- og naturtyper.
- Vi har fokus på at bevare og skabe større sammen-hængende naturarealer med skov, lysåben natur, kystlandskaber, vandløb, og vådområder.
- Vi har særlig fokus på at bevare og understøtte de traditionelle bornholmske landskabstyper og de arter, som knytter sig til dem.

VISION 1

VI ER **FÆLLES** OM NATUREN

VISION 2 Mere plads til naturen

VISION 3 Vi handler bæredygtigt

VISION 4 Mere viden og formidling

- Vi vil give naturen mere plads over hele Bornholm – i skoven og på markerne, langs kysten og i byerne, i haverne og på erhvervsarealerne.
- Naturen skal nogle steder være mere vild og urørt.
- Med mere vild og urørt natur menes, at naturen i højere grad får lov til at udfolde sig frit og på egne præmisser med mindre menneskelig indgriben.

VISION 3 Vi handler bæredygtigt

- Med bæredygtigt menes, at vores handlinger i dag ikke forringer naturgrundlaget for fremtidige generationer
- Alle skal have adgang til og glæde af naturen, hvis det sker hensynsfuldt og på naturens betingelser.
- Vi vil sikre en afbalanceret brug af naturen, som beskytter de sårbare naturtyper og arter.
- Vores forbrug af naturens ressourcer skal ske med omtanke og bæredygtigt.
- Vi er opmærksomme på, at naturen hjælper med at beskytte vores klima.
- Naturen skal være med til at styrke livskvalite-

ten samt den fysiske og mentale sundhed.

- BRK vil på egne arealer gå foran som det gode eksempel for bornholmerne og de private lodsejere.

VISION 4 Mere viden og formidling

- Vi anser mere viden og formidling som basal og central for at lykkes med naturpolitikens intentioner.
- For at handle på et mere sikkert grundlag vil vi øge indsamling af data og viden om den bornholmske natur.
- Gennem formidling, vidensdeling og borgerinddragelse vil vi styrke naturengagementet og den grønne dannelse blandt bornholmerne.
- Vi arbejder gennem formidling for, at lods ejere og naturbrugere agerer hensynsfuldt og med omtanke i naturen.
- Vi synliggør mulighederne for at bruge naturen.
- Vi vil udarbejde et kodeks for god adfærd i den bornholmske natur

STRATEGIER FOR

Mere plads til naturen

Jordfordeling	Borgerdrevet natur	Naturgenopretning	Natur i byen	
Naturnationalpark	Sammenhængende naturarealer		Vådområder	Naturpleje
Vild natur	Vilde haver	Større biodiversitet	Urørt skov	Lysåbne arealer

STRATEGIER FOR

Vi handler bæredygtigt

Zonering	Faciliteter	Naturpartnerskaber	Skovbrug	
Biomasse	Hensynsfulde naturbrugere		Klima	Landbrug
Adgang for alle	CO2 lagring	Drikkevand	Sundhed	Arealpolitik

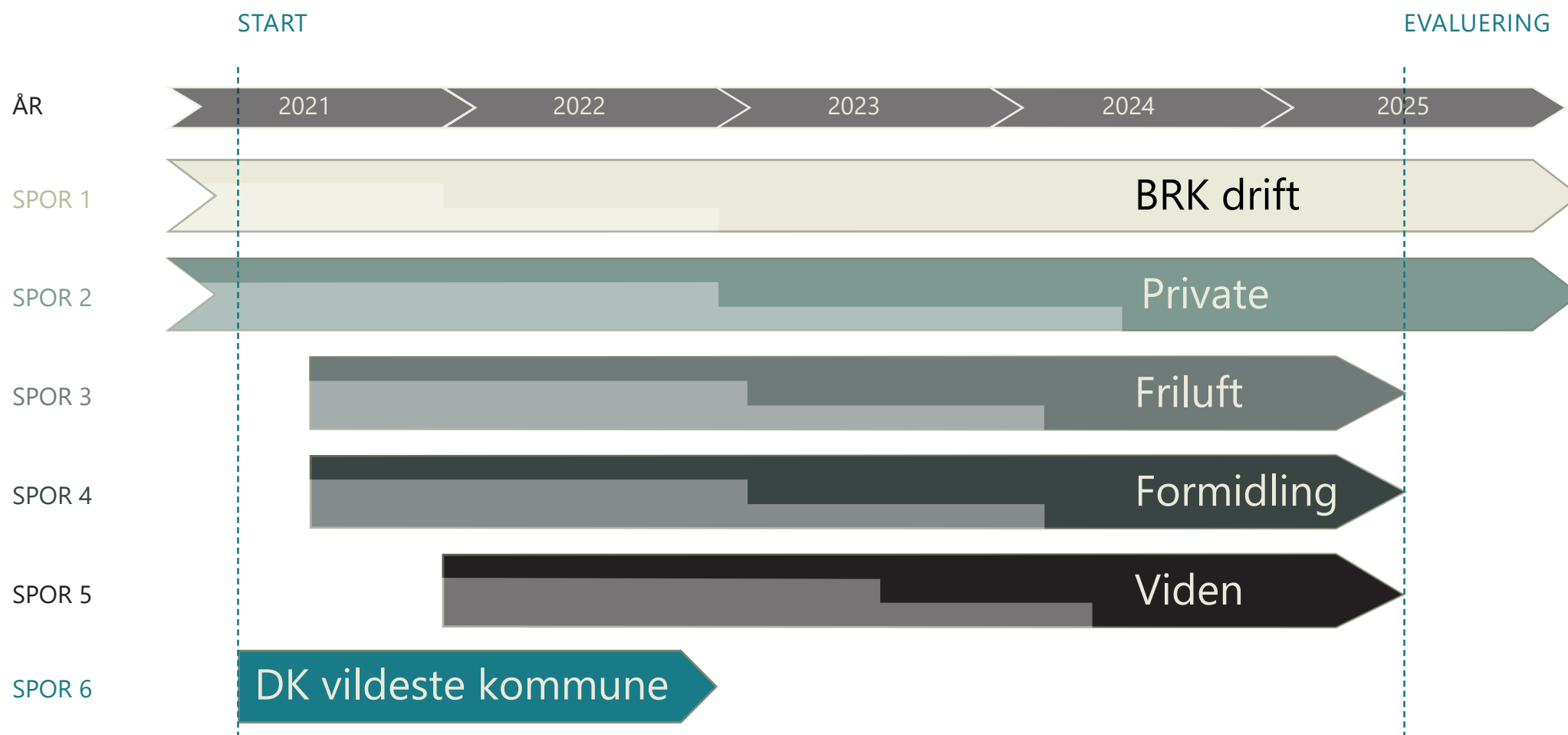
STRATEGIER FOR

Mere viden og formidling

Grøn dannelse	Øget formidling	Naturvejledning	Forskning
Undersøgelse biomasse		Benchmark Bornholms natur	Dataopsamling
Katalog best practice		Borgermobilisering	Kodeks God Adfærd

Tidsplan og arbejdsplan for Naturpolitikken

og dele af Kultur, Idræts- og Fritidspolitikken

Arbejdet med den praktiske udmøntning af naturpolitikken tænkes opdelt i 5-7 spor (se side 10) Der nedsættes arbejdsgrupper, som arbejder med de enkelte spor. I arbejdsgrupperne kan der være både ansatte i BRK, samt repræsentanter fra foreninger og organisationer.

Nogle handlinger kan iværksættes med det samme, mens andre handlinger først kan iværksættes efter nøjere planlægning og ressourceafsættelse.

SPOR 1 **BRK drift**

Her arbejdes med indsatser på BRK's egne arealer, som for eksempel naturvenlig pleje af BRK's grønne arealer og omlægning af driften på flere af BRK's arealer for at fremme en øget biodiversitet.

SPOR 2 **Private**

Her arbejdes med indsatser på de private arealer som for eksempel naturgenopretning og -pleje hos de private lodsejere, og information om muligheder for mere vild natur i de private haver og på erhvervsarealer.

SPOR 3 **Friluft**

Her arbejdes med bæredygtige friluftstilbud til børn, borgere, skoler, institutioner, og turister.

SPOR 4 **Formidling**

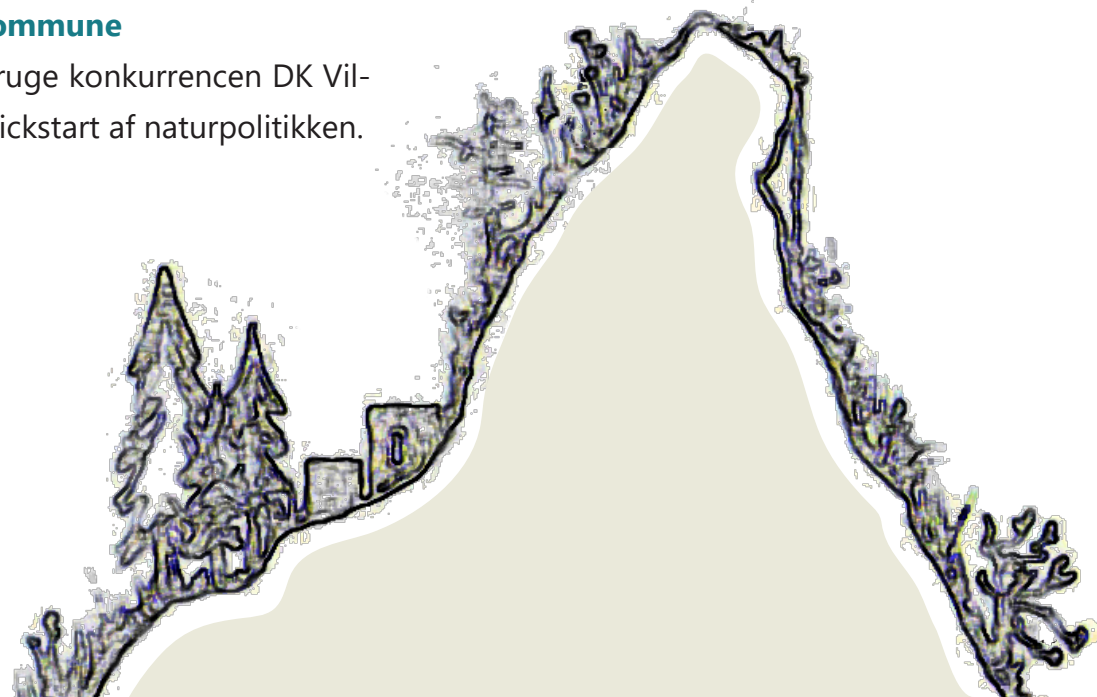
Her arbejdes med formidling til borgere og turister om den bornholmske natur, hvordan vi færdes hensigtsmæssigt i den og hvordan vi bruger den bæredygtigt.

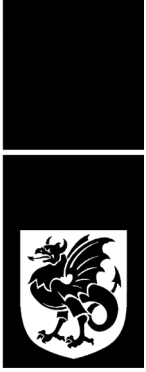
SPOR 5 **Viden**

Her arbejdes med indsamling, behandling og formidling af data om den bornholmske natur.

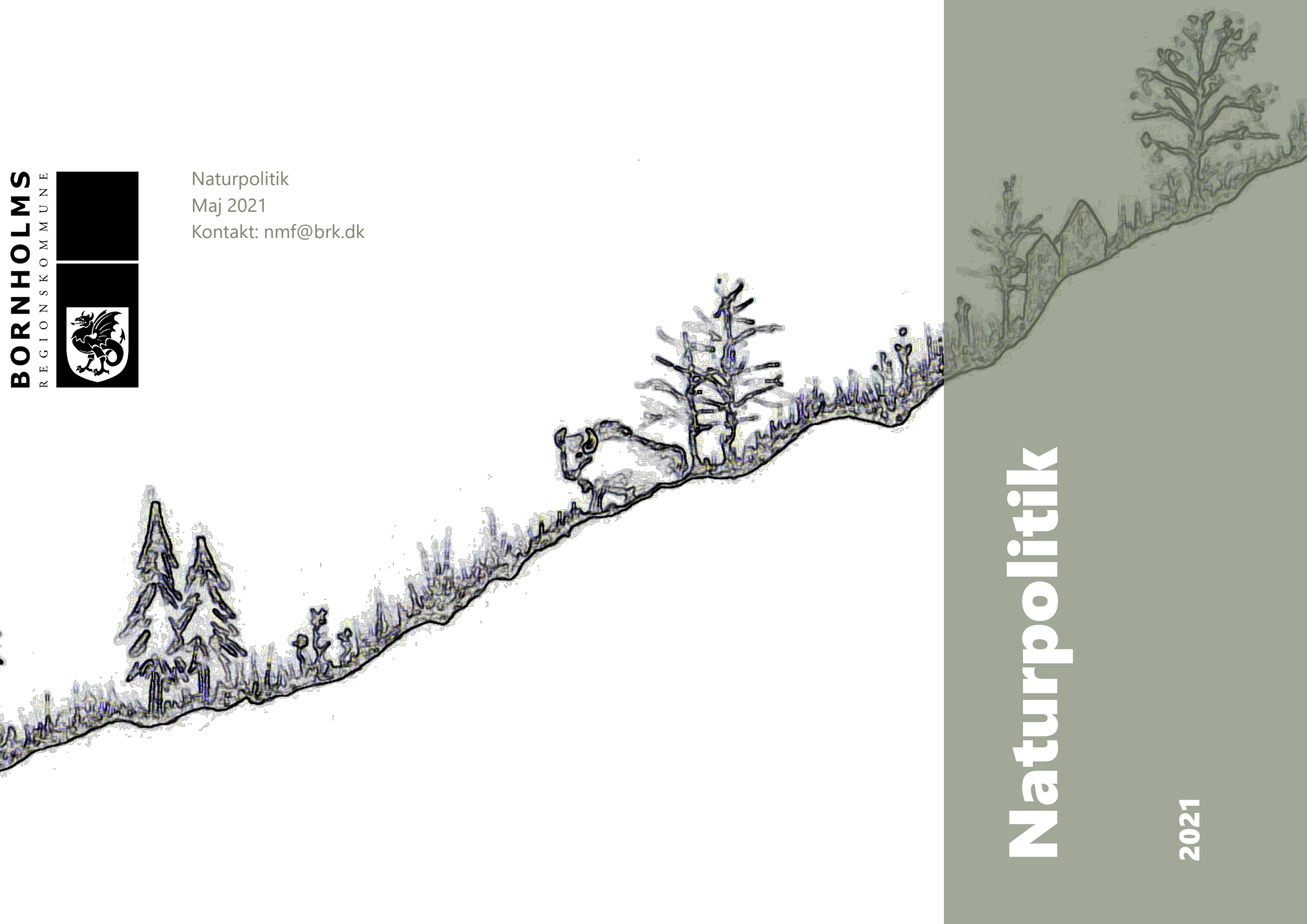
SPOR 6 **DK Vildeste Kommune**

Her arbejdes med at bruge konkurrencen DK Vildeste Kommune som kickstart af naturpolitikken.

Naturpolitik
Maj 2021
Kontakt: nmf@brk.dk

Naturpolitik

2021